

**UCHWAŁA NR XIII/103/2016
RADY MIEJSKIEJ W LIPNIE**

z dnia 3 lutego 2016 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2015r,poz.1515) w zw. z art. 176 ust.1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U.z 2015r., poz.332 z późn. zm.)¹ uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjęcie do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miasta Lipna na lata 2016-2018, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lipna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA RADY
Ewa Urbanska
Ewa Urbanska

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone zostały w Dz. U. z 2015r.poz.1199

I. Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 wyżej cytowanej ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna oraz naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest ona najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb zarówno w sferze materialno - bytowej jak i psychicznej. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i prawidłowo spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, a przede wszystkim dla dzieci, źródło poczucia własnej wartości oraz bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, a także zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz trudna sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza biologiczną rodziną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Z 2011 r. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (DZ.U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr. 70, poz. 473 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 80, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta Lipno w latach 2014 - 2020.

II. Diagnoza społeczna

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnie aktualnie znajduje się 1.527 rodzin z czego 31,50 % stanowią rodziny z dziećmi do 18 roku życia. W rodzinach tych wychowuje się 947 dzieci. Natomiast ze świadczeń rodzinnych w 2014 roku skorzystało 1740 rodzin, a z funduszu alimentacyjnego 198 rodzin.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą MOPS na dzień 31.12.2014 r.

rodziny	liczba rodzin
z dziećmi do 18 r. ż.	482
w tym wielodzietne	108
w tym niepełne	203

Tabela nr 2. Rodziny objęte pomocą MOPS z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie na dzień 31.12.2014 r.

	liczba dzieci w rodzinie							
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci	8 dzieci
liczba rodzin	205	312	198	184	35	6	7	0

Główną przesłanką przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie i ubóstwo. W lipnowskich rodzinach wychowujących dzieci do 18 roku życia jego przyczyną było najczęściej bezrobocie oraz choroba i niepełnosprawność.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowaniem

przedszkolnym, realizowanym w Lipnie w 3 przedszkolach publicznych i 1 niepublicznym oraz oddziałach przedszkolnych w 4 publicznych szkołach podstawowych, objęte są dzieci w wieku 3 – 6 lat.

Tabela nr 3. **Dzieci uczęszczające do przedszkoli w Lipnie**

placówka wychowania przedszkolnego	liczba dzieci w roku szkolnym 2014/2015
przedszkole publiczne	222
przedszkole niepubliczne	106
punkty przedszkolne niepubliczne	21
szkoła podstawowa publiczna oddział „0”	168
Łącznie:	517

źródło: Referat Oświaty - Urząd Miejski w Lipnie i ZSS w Lipnie;

Edukacja szkolna w Mieście Lipnie realizowana jest w 4 miejskich szkołach podstawowych oraz w 2 miejskich gimnazjach publicznych i 1 prowadzonym przez inny podmiot.

Tabela nr 4. **Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów w Lipnie**

szkoła	liczba dzieci w roku szkolnym 2014/2015
szkoła podstawowa publiczna kl. I-VI	1038
gimnazjum publiczne	399
gimnazjum niepublicznego	99
łącznie:	1536

źródło: Referat Oświaty - Urząd Miejski w Lipnie, ZSS w Lipnie;

Podstawową formą wsparcia w kryzysach szkolnych, rówieśniczych i osobistych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych są świetlice środowiskowe. Dzieci otoczone opieką wychowawców w godzinach popołudniowych mają zapewnione warunki do nauki, zabawy oraz twórczego spędzania wolnego czasu, a także posiłek. Uczestnikami zajęć są w większości dzieci z rodzin objętych pomocą społeczną. Na terenie Lipna funkcjonuje obecnie 6 pozalekcyjnych profilaktycznych świetlic opiekuńczo - wychowawczych, prowadzonych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2014 r. obejmowały one opieką 135 dzieci. Dodatkowo wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją od przedszkola do szkoły ponad gimnazjalnej z rodzin, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z bezpłatnych posiłków w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2014 r. z nieodpłatnych posiłków skorzystało 548 dzieci.

W przypadku pojawienia się sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. W 2014 roku z terenu Miasta Lipna w rodzinach zastępczych przebywało 33 dzieci, w pogotowiu opiekuńczo – wychowawczym 9 dzieci i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 22 dzieci.

Dzieci niepełnosprawne, mające zaburzenia psychiczne mają też dodatkową pomoc w postaci realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych wykonywanych przez specjalistów takich jak: pedagogy, logopedzi i rehabilitanci. W 2014 roku specjalistyczne usługi opiekuńcze zrealizowanych miało 6 dzieci z terenu miasta Lipna

III. Zasoby

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipnie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie.
- placówki oświatowe,
- Komenda Powiatowa Policji w Lipnie,
- organizacje pozarządowe.

IV. Adresaci

Adresatami Programu są dzieci i rodziny z terenu Lipna, przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównie uzależnieniami, które są powodem do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą, wpływa na „jakość” młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny. Złe warunki materialne rodziny, powodujące sytuacje, w których rodzina nie będzie w stanie własnym staraniem zaspokajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Często u jego podłoża leżą inne problemy zaburzające funkcjonowanie rodziny, bądź też stają się one przyczyną jej powstania. Należą do nich przede wszystkim alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest zatem największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

V. Zadania

Cel Główny – Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania im zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cel szczegółowy 1.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka poprzez:

- 1) zapewnienie pomocy rzeczowej i materialnej ubogim rodzinom,
- 2) objęcie dożywianiem wszystkich wymagających takiej pomocy dzieci,
- 3) wprowadzenie „Karty Dużej Rodziny” mającej zbiór przywilejów i ulg dla rodzin posiadających troje i więcej dzieci,
- 4) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- 5) zapewnienie osobom doznającym przemocy miejsc w hostelu, bądź domu samotnej matki, itp.,
- 6) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
- 7) podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie i uzależnieniom.

Cel szczegółowy 2.

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- 1) zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- 3) organizacja warsztatów i szkoleń oraz umożliwienie uczestniczenia w warsztatach przez asystentów rodziny,
- 4) tworzenie grup wsparcia i psychoedukacyjnych dla rodziców wymagających pomocy w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.,
- 5) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy,
- 6) podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie fachowej literatury,
- 7) działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy, w ramach projektu aktywnej integracji,
- 8) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców,
- 9) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba, poprzez:
 - wypracowanie procedur służących wyłonieniu środowisk wymagających szczególnego nadzoru,

- wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny,
- wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodziną wieloproblemową,
- podsumowanie i analizę efektów pracy z rodziną.

VI. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Miasta Lipna, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VII. Monitorowanie

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 - 2018 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie dla Burmistrza Miasta Lipna i Radzie Miejskiej w Lipnie w terminie do 31 marca każdego roku sprawozdań z realizacji Programu, sporządzanych na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

VIII. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Lipnie na lata 2016 – 2018 zawiera najważniejsze cele i kierunki działań, podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie. Główną ideą jest przekonanie, że to rodzina gwarantuje w pełni właściwy rozwój dziecka, dlatego szczególnie ważne jest wspieranie niewydolnych rodzin naturalnych, które znajdują się w kryzysie.